

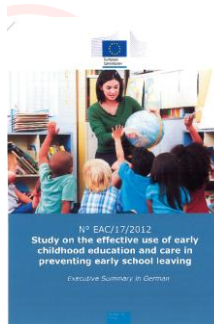
Wat is een warme overgang?

Lessen uit het onderzoek over de rol van OOK in het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten (ESL)

Hester Hulpia
12 mei 2015

Centre for Innovation in the Early Years | Centre d'Innovation de la Petite Enfance | www.vbjk.be | vbjk | ©

Vroegtijdig schoolverlaten (ESL) terugdringen: Een prioriteit voor de EU

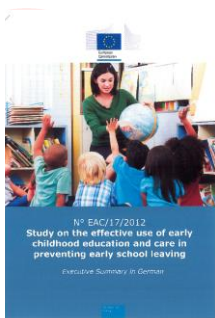

EU: 14,4% vroegtijdig schoolverlaters
2020: 10%

Maatregelen?
o.a. Kwaliteitsvolle OOK

www.vbjk.be | vbjk | ©

Doel van het onderzoek

Link kwaliteitsvolle OOK & lage ESL in 36 Europese landen vanuit onderzoek, beleid, praktijk

→ Aanbevelingen voor EU en 36 landen

www.vbjk.be | vbjk | ©

Onderzoeksfasen

	Doel	Methode
Research review	• Link ts kwaliteitsvolle OOK & 'ontwikkeling' van kdn	• Desk research • Research mapping questionnaire voor nationale experts • 36 landen: 28 EU, 4 EFTA, 4 kandidaatlanden
Policy mapping	• Beleid tav. OOK & ESL in kaart • Selectie case studies	• Policy mapping questionnaire • 36 landen
Case study	• Verdiepende info • Opportunities/challenges beschreven in policy mapping	• 10 landen • Nationale experts • Case study guidelines • Semi-structured interviews en focus groepen met stakeholders (OOK, 1air & 2ndair onderwijs, NGO, HO, PBD, inspectie, beleid)

www.vbjk.be | vbjk | ©

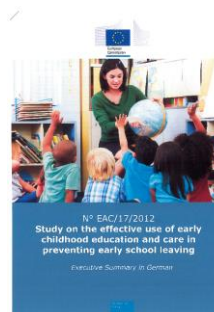
Onderzoeksteam

Onderzoeksteam	Case studies
Mr Rimantas Dumčius, Team Leader (PPMI)	Dr Birgit Hartel (Austria)
Dr Jan Peeters, Key expert (VBJK)	Dr Hester Hulpia, Mr Georges Van Landeghem, Dr Jan Peeters (Belgium)
Dr Nóirín Hayes, Key expert (DIT)	Dr Fulvia Antonelli (Italy)
Dr George Van Landeghem, Key expert (KULeuven)	Dr Milda Bredykite (Finland)
Ms Hanna Siarowa, Senior Researcher (PPMI)	Dr José-Ignacio Antón (Spain)
Ms Laura Pecukonytė, Researcher (PPMI)	Prof Dr Sven Persson (Sweden)
Ms Ivana Ceneric, Researcher (PPMI)	Dr Carol Anita Aubrey (United Kingdom)
Dr. Hester Hulpia, Researcher (VBJK)	Ms Laura Pecukonytė (Lithuania)
	Dr Nina Pavlin-Bernardić (Croatia)
	Dr Marie Paule Behar (France)

Dr Panayiota Charamboulous (Cyprus), Prof. Dr Milada Rabušicová (Czech Republic), Dr Kristiina Tõnnisson (Estonia), Dr Mai Beilmann (Estonia), Dr Bernhard Kalicki (Germany), Dr Katerina Vassilikou (Greece), Dr Marta Kantus (Hungary), Dr Arianna Lazzari (Italy), Dr Iveta Reinholde (Latvia), Dr Aigul Ajeva (Luxembourg), Dr Valerie Sollars (Malta), Dr Dorota Szelewa (Poland), Dr Maria Da Assunção Folque (Portugal), Mr Octav Marcovici (Romania), Dr Daniel Gerbery (Slovakia), Dr Elisabetta Pagnossin (Switzerland), Ms Nadica Janeva (Macedonia), Dr Sibel Sonmez (Turkey), Prof. Dr Karen Pernille Hviid (Denmark), Ms Emilie Østergaard (Denmark), Ms Katrine Barington (Denmark), Ms Wilhelma Hendrikse (Netherlands), Prof. Dr Ljubica Marjanovič Umek (Slovenia), Dr Urška Fekonja Peklarj (Slovenia), Dr Daiva Kairienė (Lithuania), Prof. Dr Emil Buzov (Bulgaria), Prof. Dr Thomas Moser (Norway), Ms Kari Jacobsen (Norway)

www.vbjk.be | vbjk | ©

Link ECEC-ESL?

Geen causaal verband

Wel OOK als belangrijk fundament cfr. EPPE-studies

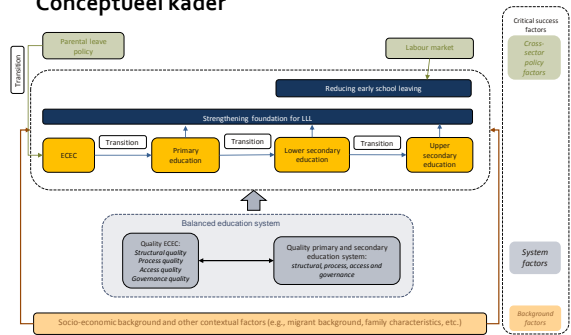
www.vbjk.be | vbjk | ©

Link OOJK-ESL?

Cognitief		Niet Cognitief	
ESL	OOJK	ESL	OOJK
<ul style="list-style-type: none"> Poor reading literacy Poor verbal skills Poor language skills Poor analytic thinking, and abstract reasoning Lack of problem solving skills Lower IQ 	<ul style="list-style-type: none"> Early literacy Language (receptive language and expressive language) General knowledge numeracy (mathematics) 	<ul style="list-style-type: none"> Low self-esteem, academic self-concepts and perception of self-efficiency Lack of communication skills and constructive conflict management Problems with focusing attention and staying on the goal. Bad attitude towards teachers and school Bored, too disruptive or too quiet in class. Low motivation Anxiety (peculiar to early school leaver) Open to new experiences (peculiar to early school leaver) 	<ul style="list-style-type: none"> Pro-social behaviour (sharing, co-operation, compliance, peer sociability) self-regulation (autonomy, social and emotional maturity, self-esteem) learning dispositions (academic motivation, on-task behaviour, capacity for independent work, responsibility in doing tasks)

www.vbjk.be | vbjk | ©

Conceptueel kader

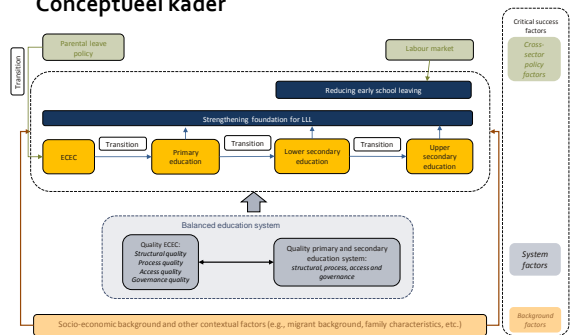
www.vbjk.be | vbjk | ©

Kwaliteitsvolle OOJK in Vlaanderen?

Kwaliteit	Sterktes	Uitdagingen
Beleid	0-3: nieuw decreet KO 2.5-6: autonomie in lesmethodes, curricula, personeel, assessment, ... Geen nationale testen	Split system Beleidsvoerend vermogen moet groeien
Structurele	Holistische kijk (PRW 0-3; OD 2,5-6)	0-3: huidige kwalificatieniveau = laag
Toegankelijkheid	0-3: decreet KO focus op professionalisering (PJK) 2,5-6: hoge kwalificatie bach	Ratio kind/MW: hoog Hoog personeelsverloop Bepaalde diversiteit in team (etniciteit, gender)
Proces	0-3: stijging plaatsen; inkomensgerelateerd 2.5-6: participatiegraad, vrijheid van onderwijs, geen inschrijvingsgeld	0-3: beperkte plaatsen, betaalbaar? 2.5-6: capaciteit 100% in steden, omgaan met diversiteit?
	Focus op welbevinden en betrokkenheid	Transities

www.vbjk.be | vbjk | ©

Conceptueel kader

www.vbjk.be | vbjk | ©

Kwetsbare transitie?

“Too many children experience the transition to school as a culture shock, and each day brings too many challenges or wrong kinds of challenges”
(Borstrom, 2005)

www.vbjk.be | vbjk | ©

Kwetsbare transitie?

Niet enkel op 1 september
Proces van continuïteit en verandering

“Transitieperiode begint een tijd voor de kinderen naar school gaan en duurt tot het moment waarop kinderen en gezinnen een gevoel hebben van betrokkenheid bij de school en dat leerkrachten dit gevoel van betrokkenheid erkennen” (Hayes, 2011)

www.vbjk.be | vbjk | ©

Kwetsbare transitie?

www.vbjk.be | vbjk | ©

Kwetsbare transitie?

www.vbjk.be | vbjk | ©

Kwetsbare transitie?

www.vbjk.be | vbjk | ©

Kwetsbare transitie?

Transities als hinderpaal voor gezinnen in maatschappelijk kwetsbare positie

Onderzoek

- Franstalig onderwijs Brussel: kinderen geen Frans als thuistaal en geen kinderopvang: lager welbevinden
- Scriptie Aalst: overgang = wenen

www.vbjk.be | vbjk | ©

Kwetsbare transitie?

Transities als hinderpaal voor gezinnen in maatschappelijk kwetsbare positie

www.vbjk.be | vbjk | ©

Kwetsbare transitie?

Schoolrijpheid

www.vbjk.be | vbjk | ©

Kwetsbare transitie?

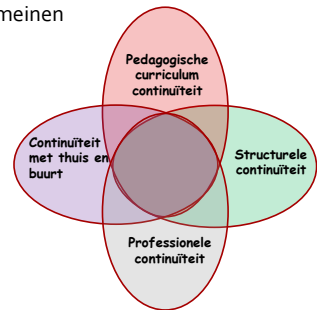
“School readiness does not reside solely in the child, but reflects the environments in which children find themselves” (Nolan et al., 2009).

www.vbjk.be | vbjk | ©

Transitie als warme overgang

Continuïteit op 4 domeinen

www.vbjk.be | vbjk | ©

Transitie als warme overgang

Structurele continuïteit

- Split vs integrated system
- 1 site
- Brede school, huizen van het kind, ...
- Jaarklassensysteem vs heterogene klasgroep

www.vbjk.be | vbjk | ©

Transitie als warme overgang

Structurele continuïteit

Verlaging van de leerplicht?

Liberalen willen leerplicht vanaf 5 jaar

30-04-15, 14.55u - Bron: [Belga](#)

Open Vld en MR dienen een wetsvoorstel in om de leerplicht in te voeren vanaf vijf jaar. De Vlaamse en Franstalige liberalen willen daarmee voorkomen dat kinderen de lagere school met een lezerachterstand aanvat, die hen tijdens de rest van hun schoolloopbaan achtervolgt. "Een vroeger onderwijsparticipatie is cruciaal voor ieders kans in het latere leven", luidt het.

www.vbjk.be | vbjk | ©

Transitie als warme overgang

Pedagogische en curriculum continuïteit

www.vbjk.be | vbjk | ©

Transitie als warme overgang

Pedagogische en curriculum continuïteit

- Welbevinden en betrokkenheid
- Holistische kijk: edu & care
- Wennen

www.vbjk.be | vbjk | ©

Transitie als warme overgang

Professionele continuïteit

- Leren van en met elkaar
- Tijd om samen te reflecteren
- Team teaching
- Zorgcoördinatoren, brugfiguren, ...

www.vbjk.be | vbjk | ©

Transitie als warme overgang

Continuïteit met thuis en de buurt

www.vbjk.be | vbjk | ©

Transitie als warme overgang

Jonge kinderen (en ouders) zien de basisschool als belangrijke plek, ontwikkelen een positieve houding t.a.v. leren en positieve verwachtingen over hun eigen mogelijkheden om te lukken op school (Alexander and Entwisle, 1998; Dockett and Perry, 2007; Dunlop and Fabian, 2007; Margetts, 2007; Peters, 2010).

www.vbjk.be | vbjk | ©

Hester.Hulpia@vbjk.be

Jan.Peeters@vbjk.be

a Raas Van Gaverestraat 67A, 9000 Gent
Belgium/Belgique
t +32 (0)9 232 47 35
f +32 (0)9 232 47 50
e info@vbjk.be
w www.vbjk.be

Centre for Innovation in the Early Years | Centre d'Innovation de la Petite Enfance | www.vbjk.be | vbjk | ©